

Rīgā, 2010.gada 5.februārī.

Atzinums
par vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā
ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu

Darbības ierosinātājs: SIA "Rapsoil", reģ.Nr.40003593083, adrese: Ganību dambis 24a, Rīga, LV – 1005.

Izvērtētie materiāli: vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums, 1 sējums, kuru sagatavojusi SIA "Eiropprojekts", reģistrācijas Nr.40003493684, adrese: Eksporta iela 5, Rīga, LV – 1010.

Pamatojums: saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 16.pantu Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 28.augustā izsniegtā Programma ietekmes uz vidi novērtējumam.

Atzinums sagatavots, izvērtējot 2009.gada 1.decembrī Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, un izdots paredzētās darbības ierosinātajam – SIA "Rapsoil" atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 18.panta un Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.87 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" VI sadaļas prasībām.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumā norādīto vēja elektrostaciju parkam plānotā teritorija atrodas Liepājas pilsētas ziemeļos, Baltijas jūras krastā, teritorijā starp jūru (rietumos) un autoceļu A11 Liepāja – Ventspils (Liepājā - Viestura iela) un 14.novembra bulvāri. Abi ceļi virzās gar Latvijas "NATURA 2000" Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju - dabas liegumu "Tosmare". Uz ziemeļiem – ziemeļaustrumiem no vēja elektrostaciju parkam plānotās teritorijas atrodas Grobiņas novada Medzes pagasta Šķēdes ciems. Plānotā darbība atbilstoši ziņojumā norādītajam paredzēta zemesgabalos, kas pieder Liepājas pilsētai un ir iznomāti SIA "Rapsoil". Savukārt Liepājas pilsētas Būvvaldes sniegtajā informācijā norādīts, ka

daļai uzstādāmo vēja ģeneratoru atrašanās vietas ir ārpus iznomātās teritorijas. Jāatzīmē, ka sākotnēji SIA "Rapsoil" plānoja izbūvēt 22 vēja elektrostacijas, tad koriģēja sākotnējo iecerī, atsakoties no 5 vēja elektrostaciju būvniecības dabas lieguma "Tosmāre" teritorijā. Tādējādi, realizējot projektu, SIA "Rapsoil" plānoja izbūvēt ārpus dabas lieguma teritorijas 17 vēja elektrostacijas ar kopējo jaudu 34 MW. Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādītajam tagad SIA

“Rapsoil” plāno izbūvēt 20 vēja elektrostacijas ar kopējo jaudu 46 MW, projektu realizējot līdz 2012.gadam. Plānotais vēja parka saražotais elektroenerģijas daudzums ir 125000 MWh gadā (lietderības koeficients 40%). Vēja ģeneratoru izvietojumam tiek piedāvāti divi alternatīvi varianti:

- 1.alternatīva (torņi Nr.1., 2., 3., 4., 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 22., 23., 25., 26.) raksturīga ar vēja ģeneratoru koncentrāciju parkam plānotās teritorijas ziemeļu daļā, pietuvojoties Grobiņas novada Medzes pagasta Šķēdes ciema dzīvojamām ēkām (aptuveni 50 m), kā arī tos plānots izvietot starp slēgto atkritumu izgāztuvi “Šķēde”, gar dabas liegumu “Tosmare”.
- 2.alternatīva (torņi Nr.4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20., 21., 22., 23., 24.) raksturīga ar vēja ģeneratoru koncentrāciju parkam plānotās teritorijas dienvidu daļā, attālinoties no Šķēdes ciema dzīvojamām ēkām (aptuveni 650 m), gar dabas liegumu “Tosmare”.

Vēja ģeneratoriem, kuru izvietojums abās alternatīvās neatšķiras, ir norādīts viens un tas pats numurs. Atbilstoši ziņojumā norādītajam vēja ģeneratoru Nr.15 paredzēts izvietot aptuveni 140 m no Otrā Pasaules karā nogalināto Liepājas ebreju piemiņas memoriāla, savukārt starp vēja ģeneratoriem Nr.11., 13., 14. un 15 atrodas Liepājas pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritorija. Dabas lieguma “Tosmare”, kas ir lagūnas tipa piejūras ezers - eitrofs ezers ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, izcila molīniju pļavu un kaļķainu zāļu purvu ar dižo aslapi aizsardzības teritorija - tiešā tuvumā paredzēts izvietot vēja ģeneratorus Nr.1., 2., 3., 5., 6., 7., 9., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 21., 24. un 25. Dabas lieguma “Tosmare” teritorijā ir ļoti daudz īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradņu. Dabas liegums “Tosmare” ir nozīmīga sikspārņu barošanās vieta. Vēja ģeneratorus Nr.17., 20. un 23. ir paredzēts izvietot jūras krasta erozijai pakļautajā zonā. Atbilstoši ziņojumā norādītajam apmēram pusi plānoto vēja ģeneratoru paredzēts izvietot šaurā joslā starp diviem lieliem klajumiem – jūru un ezeru. Šādas vietas pazīstamas kā “pudeles kakla” vietas migrējošām sugām, kuras izvairās šķērsot lielus klajumus, tāpēc šādu vietu aizsardzība ir viena no svarīgākajām migrējošo sugu aizsardzībā.

Katras elektrostacijas rumbas (rotora) centra plānotais augstums 78 vai 98 m, maksimālais spārnu spices augstums attiecīgi 119 vai 139 m, rotora diametrs 82 m, rotācijas ātrums 6 līdz 19,5 apgriezieni minūtē (atkarībā no vēja stipruma), vēja ātruma sliekšnis 28 – 34 m/s. Vēja ģeneratori automātiski pagriežas pret vēju, bet bezvējā spārni nekustās. Atbilstoši ziņojumā norādītajam līdz vēja ātrumam 12 m/s spārnu griešanās ātrums pieaug proporcionāli vēja ātrumam, bet, sasniedzot maksimālo rotācijas ātrumu (19,5 apgriezieni minūtē), rotācijas ātrums vairs nepieaug, palielinoties vēja ātrumam, jo rotoru spārni automātiski pagriežas arvien slīpāk pret vēju. Vēja ātrumam sasniedzot ātruma sliekšni, rotora spārni pagriežas ar šķautni pret vēju un rotors apstājas. Rotors atsāk darbību, kad vēja ātrums rimst un atkal ir pieļaujamajās robežās.

SIA “Rapsoil” vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums sabiedrībai bija pieejams: Liepājas pilsētas domē, Rožu ielā 6, Liepājā; Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajā vides pārvaldē, Jaunajā Ostmalā 2, Liepājā; Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā un interneta vietnē www.eiropprojekts.lv/Rapsoil.

Atbilstoši likumdošanas prasībām 2009.gada 3.decembrī laikrakstos "Latvijas Vēstnesis" un "Kurzemes Vārds" tika publicēti paziņojumi par sagatavoto darba ziņojumu, sabiedrības iespējām iepazīties ar izstrādāto darba ziņojumu, piedalīties tā sabiedriskajā apspriešanā un iesniegt rakstveida priekšlikumus, kā arī tika nosūtīti individuāli paziņojumi nekustamo īpašumu īpašniekiem (valdītājiem), kuru īpašums ir blakus paredzētās darbības vietām.

Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā klātienē, kas notika 2009.gada 16.decembrī Liepājas pilsētas domē, piedalījās 25 interesenti. Sanākumi atklāja Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes pārstāvis. SIA "Eiropprojekts" pārstāvis iepazīstināja klātesošos ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru un veikto pētījumu rezultātiem. 20 vēja ģeneratoru ar kopējo jaudu 46 MW izvietojumam, atšķirībā no sākotnējās sabiedriskās apspriešanas, tika piedāvāti divi iespējamie varianti – 1.alternatīvā daļu no vēja ģeneratoriem izvietojot tuvāk Šķēdei, bet 2.alternatīvā - tālāk no Šķēdes. Kāda sanāksmes dalībniece apšaubīja novērtējumā ziņojumā sniegto informāciju par torņu izvietojumu attiecībā pret Šķēdi, elektromagnētisko starojumu un troksni, kā arī norādīja, ka liela daļa krasta jau ir noskalota un erozija turpinās un ka Grobiņā nekādi mērījumi nav veikti, tāpēc nav saprotams, kāda monitoringa dati ir iekļauti ziņojuma pielikumā. Kāds cits sanāksmes dalībnieks arī interesējās par trokšņa modelēšanā izmantotajām programmām un ierosināja vēja elektrostaciju parku būvēt jūrā. Kooperatīva "Šķēde" priekšsēdētāja norādīja, ka, izstrādājot ziņojumu, nav ņemts vērā Šķēdes iedzīvotāju skaits, informējot, ka Liepājā nav tik blīvi apdzīvotu rajonu kā Šķēde, uzskatīja, ka nav informācijas, ko šāds parks dos Šķēdes iedzīvotājiem, jo tas neradīs jaunas darbavietas, un interesējās par ģeneratoru ietekmi uz pludmales apmeklētājiem, kā arī norādīja, ka ietekmi uz cilvēku veselību varēs konstatēt tikai pēc gadiem divdesmit, un vēlējās precizēt attālumu līdz Šķēdei. Kāda sanāksmes dalībniece interesējās, vai ietekmē uz ainavu ir ņemti vērā tie ģeneratori, kuriem ietekmes uz vidi novērtējums nav piemērots. Savukārt cits sanāksmes dalībnieks izteica priekšlikumu nebūvēt tālāk par notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritoriju, vēl cits norādīja, ka šajā projektā nav nekā pozitīva – tas būs vidi degradējošs objekts un neviens pie savām mājām to negribētu. Liepājas pilsētas galvenā arhitekta paskaidroja, ka teritorija, kurā paredzēts izveidot vēja elektrostaciju parku, citādi lietošanai nav izmantojama; vienlaikus tiks sakārtota ceļu infrastruktūra un Liepājā tiktu iegūta alternatīvā enerģija, norādot, ka vēja elektrostacija nenodara nekādu kaitējumu, vienlaikus piebilstot, ka jārespektē Šķēdes iedzīvotāju iebildes. Kāda sanāksmes dalībniece atgādināja par plānoto ogļu staciju un pauda neizpratni, kāpēc vienā teritorijā tiek plānoti šādi objekti, kas, viņasprāt, ietekmēs gan cilvēku veselību, gan īpašumu vērtību. Kooperatīva "Šķēde" priekšsēdētāja interesējās, kā varēs piebraukt pie jūras, jo Viestura iela jau šobrīd esot noslogota, un kādā veidā tiks sakārtota vide. Kāds sanāksmes dalībnieks, neiebilstot pret vēja elektrostaciju, norādīja, ka nepietiekami ir izpētīta iespējamā ietekme uz memoriālu, jo tā ir arī apbedījumu vieta, un, viņasprāt, daži ģeneratori skar apbedījumu

vietas. Tika jautāts par projekta finansētāju un SIA "Eiropprojekts" pieredzi ietekmes uz vidi novērtējumu veikšanā; ar kādu programmu veikta trokšņa un apēnojuma modelēšana, kā arī atgādināts, ka Medzes pagasta apbūves noteikumos noteikts, ka neviena būve nedrīkst projicēties uz citu; tika norādīts, ka novērtējumā nav ņemts vērā, ka Tosmares ezera otrā pusē arī būvē vēja elektrostaciju; ziņojumā nav informācijas par infraskaņu un TV uztveršanas kvalitāti; interesējās, vai Latvijā ir veikti pētījumi par vēja elektrostaciju ietekmi uz cilvēku veselību. Kāda Šķēdes

iedzīvotāja pauda viedokli, ka vēja ģeneratorus nedrīkst izvietot tuvāk par 2 km no ciema, kā arī uzsvēra, ka ziņojuma grafiskajos materiālos ir uzrādīti neprecīzi attālumi, un interesējās, vai iedzīvotāju iebildumi tiks ņemti vērā, sagatavojot noslēguma ziņojumu.

Darba ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma:

1. Dārzkopības kooperatīva “Šķēde” 11 biedru parakstītu iesniegumu, kurā sniegta informācija, ka zemesgabalos ar kadastra Nr.17000010003, 17000010004 un 17000010005 atrodas dabas liegums “Tosmare” un Liepājas pilsētas izgāztuve, kurā tiek iegūta biogāze. Iesniegumā norādīts, ka 4 ģeneratorus plānots uzstādīt izgāztes teritorijā, neievērojot Aizsargjoslu likumā noteikto. Savukārt aiz Liepājas pilsētas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritorijas sākoties Medzes pagasta Šķēdes ciems, un pirmā dzīvojamā māja atrodas aptuveni 60 m no teritorijas, kurā paredzēta 4 ģeneratoru uzstādīšana, līdz ar to netiek nodrošināta drošības aizsargjosla. Iesnieguma autori uzskata, ka plānotie ģeneratori ir bīstami gan cilvēkiem, gan videi. Iesniegumā ir uzskaitītas negatīvās parādības saistībā ar darbojošos firmas “ENERCON” E-40 vēja elektrostaciju Grobiņas novadā, tai skaitā troksnis un lāpstiņu apledojums, un norādīts, ka netiek nodrošināta drošības aizsargjosla elektrogaisvadu līnijai un kabelim gar autoceļu. Savukārt otru ceļu gar jūras krastu plānots uzstādīt vēl 10 ģeneratorus, no tiem 4 notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritorijā, tādējādi neievērojot Aizsargjoslu likumā noteikto. Iesnieguma autori vērš uzmanību uz to, ka piekraste ārpus pilsētas un ostas teritorijas ir pakļauta valdošo vēju un straumju ietekmei un nav aizsargāta ar hidrotehniskām būvēm. Izbūvējot ģeneratorus, tiks iznīcināts zālājs, koki un krūmi, kas notur kāpu, kā arī iznīcinātas pašas kāpas. Vēstules autori uzskata, ka ir amorāli izbūvēt ģeneratorus blakus memoriālam, kā arī norāda attālumus no dzīvojamām mājām līdz vēja elektrostacijām citās Eiropas valstīs. Lai arī vēja ģeneratori izvietojuma 2.variantā ir attālināti no dzīvojamās apbūves, pēc iesnieguma autoru domām tas neizslēdz trokšņa un mirgošanas ietekmi, kā arī ģeneratori 17, 20, 23 un 11 ir paredzēti krasta erozijai pakļautajā zonā un apdraud apkārtni. Iesniegumā norādīts, ka Grobiņas vēja elektrostaciju parka apkaimē nav veikti regulāri trokšņa mērījumi un nav zināmi trokšņa monitoringa rezultāti. Iesnieguma autori kategoriski iebilst pret abiem piedāvātajiem vēja ģeneratoru būvniecības variantiem.
2. E. Beinerta vēstuli, kurā izteikts viedoklis saistībā ar vēja enerģiju. Vēstules autors uzskata, ka vēja enerģija nav lēta, uz to nevar paļauties un nemaz nav ekoloģiska. Savus uzskatus autors pamato ar Dānijas, Vācijas, Īrijas, ASV un Austrālijas pieredzi.
3. G. Silakaktiņa vēstuli, kurā izteikti iebildumi pret ģeneratoru torņu (8, 10, 12, 13) izveidi Ziemeļu fortu teritorijā (baterija Nr.1), kas tiek raksturota kā unikāla no kultūrvēsturiskā mantojuma un tūrisma attīstības viedokļa. G. Silakaktiņš informē, ka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ir sagatavojusi dokumentāciju Ziemeļu fortu teritorijas un nocietinājumu iekļaušanai valsts nozīmes pieminekļu sarakstā. Vēstules autors uzskata, ka 15. un 23.torņu uzstādīšana plānotajā vietā apdraudēs Memoriāla kā piemiņas vietas eksistenci, bet 17. un 20.torņu izvietojums ir paredzēts upuru apbedījumu vietā. Vēstules autors ierosina veikt teritorijas arheoloģisko izpēti un iespējamo ekshumāciju.
4. Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes atsauksmi par izvērtējamo ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, kurā norādītas ziņojumā sniegtās informācijas daudzas neprecizitātes, nepilnības, pretrunas un

neatbilstība faktiem, tai skaitā – attēls uz ziņojuma vāka neatbilst esošai situācijai (ir mainījusies krasta līnija, nav redzams Memoriāls un krasta stiprinājumi); nav informācijas par nelabvēlīgiem laika apstākļiem (vētras un apledojuums); nepilnīga informācija par nepieciešamajiem pievadeļiem un to izveides ietekmi uz vidi; nepilnīga informācija par aizsargjoslām, iespējamo ietekmi uz teritorijas bioloģisko daudzveidību; nav informācijas par vibrācijas nozīmīgumu un tās iespējamo ietekmi uz esošām būvēm u.c. Atsauksmē norādīts, ka pēc Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes rīcībā esošās informācijas 17., 20. un 23.torņi, kurus paredzēts izvietot 50 līdz 100 m no krasta, 12 līdz 25 gadu laikā var tikt noskaloti, nevis atrasties “erozijas riska” zonā. Nepamatots ir ziņojuma autoru apgalvojums, ka būvniecības darbi neietekmēs krasta procesus, jo atklātās kāpās būvniecības darbi nenovēršami veicinās vēja erozijas ietekmi. Kopumā Valsts vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde ir secinājusi, ka ziņojumā netiek sniegtas pilnīgas un pamatotas atbildes uz daudziem ietekmes uz vidi novērtējuma programmas punktiem.

5. Latvijas Ornitoloģijas biedrības vēstuli, kurā pausts viedoklis, ka plānotā vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājā abi piedāvātie varianti ir pretrunā ar migrējošo putnu un sīkspārņu aizsardzības interesēm. Līdz ar to Latvijas Ornitoloģijas biedrība uzskata, ka vēja elektrostaciju parka ierīkošana Liepājā, Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā, teritorijā no Cietokšņa kanāla (starp Tosmares ezeru un Baltijas jūru) līdz pilsētas ziemeļu robežai starp Baltijas jūru un Tosmares ezeru nav pieļaujama nevienā no piedāvātajām alternatīvām, nedz kā tāda.
6. Biedrības “Vides aizsardzības klubs” vēstuli, kurā norādīts, ka biedrība “Vides aizsardzības klubs” uzskata, ka vēja elektrostaciju parka ierīkošana Liepājā, Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā, teritorijā no Cietokšņa kanāla (starp Tosmares ezeru un Baltijas jūru) līdz pilsētas ziemeļu robežai starp Baltijas jūru un Tosmares ezeru nav pieļaujama nevienā no piedāvātajām alternatīvām, nedz kā tāda. Vēstulē norādīts, ka minētās teritorijas iedzīvotāji iebilst pret vēja elektrostaciju parka izveidi savu dzīves vietu tuvumā; nav izvērtēta vēja ģeneratoru ietekme, ņemot vērā citus vēja ģeneratorus apkārtējās teritorijās; nav ņemti vērā šajā teritorijā esošie apbedījumi; nav ņemts vērā, ka abi piedāvātie vēja elektrostaciju parka ierīkošanas varianti Liepājā ir pretrunā ar migrējošo putnu un sīkspārņu aizsardzības interesēm.
7. Liepājas pilsētas būvvaldes galvenās arhitektes vēstuli, kurā norādīts, ka 2.alternatīvā uzstādāmo vēja ģeneratoru Nr.4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 21. un 24. atrašanās vietas ir ārpus iznomātās teritorijas.
8. Liepājas pilsētas būvvaldes Vides pārraudzības valsts birojam pārsūtīto Liepājas pilsētas pašvaldībai adresēto E.Andersa, V.Bāna un G. Silakaktiņa vēstuli, kurā norādīts, ka plānotie 20. un 23.torņi ir novietoti par tuvu 10 masu kapu vietām. Būvējot torņus plānotajās vietās, kapi tiktu izpostīti, tāpēc vēstules autori ierosina šos torņus pārvietot 100 līdz 200 m uz iekšzemi, kā arī ierosina masu kapu vietas iežogot. Vēstulē norādīts, ka arī 17., 19., 22. un 26.torņu teritorijās dziļumā līdz 3 m varētu atrasties nogalināto kauli.
9. A. Mežvida iesniegumu, kurā izteikts viedoklis saistībā ar SIA “Eiropprojekts” sagatavoto vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu. Iesnieguma autors vērš uzmanību uz to, ka vairākus vēja ģeneratorus (23., 20., 17., 15., 11.) plānots izvietot Baltijas jūras kāpu aizsargjoslā, kā arī citu vēja ģeneratoru aizsargjosla skar Baltijas jūras piekrasti (10., 22.), dabas lieguma “Tosmare” teritoriju (19., 16., 14., 13., 12., 9.,

- 5., 6., 7., 21., 24.), Memoriāla teritoriju (15.), autoceļu (19., 16., 14., 13., 12., 5., 4., 6., 7., 21., 24.) un Liepājas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritoriju (11., 15.), kā arī atsevišķu vēja ģeneratoru aizsargjoslas pārklājas (23/20/17, 20/22/19, 15/16/14, 13/12/8/10, 9/4/5/6/7/21/24); trokšņa un apēnojuma modelēšana nav veikta ar licencētām datorprogrammām, piemēram, WindPro, ar kuru veikti ziņojuma 3.pielikuma aprēķini; ziņojumā nav informācijas par ražotāja uzrādītajiem ģeneratoru trokšņa lielumiem; nav izvērtēts vēja ģeneratoru kopējais troksnis un apēnojums to ietekmes zonā, kā arī paredzētās darbības un citu darbību (skat. ziņojuma 39.attēlu 59.lpp.) savstarpējā un kopējā ietekme, arī uz dabas lieguma “Tosmare” teritoriju un Šķēdes iedzīvotājiem; netiek sniegta atbilde par ietekmi uz televīzijas uztveršanas kvalitāti Šķēdes ciemā; netiek sniegta informācija par vēja ģeneratoru mazgāšanas nepieciešamību, izmantojamajām ķīmiskajām vielām un to iespējamo ietekmi uz vidi; bez tam vēja ģeneratora tehniskajā raksturojumā nav norādes, ka tas apstātos, apledojošot spārniem, kā tas minēts ziņojumā; nav informācijas par infraskaņas ietekmi. Iesniegumā tiek sniegta informācija par jaudīgu vēja ģeneratoru izvietojumu attiecībā pret apdzīvojamo apbūvi citās Eiropas valstīs, kā arī mājas lapu adreses, kurās atrodama informācija par vēja ģeneratoru projektēšanu un to iespējamajām ietekmēm. A. Mežvids uzsver, ka biznesa interesēs nav jāupurē tas, kas pieder liepājniekiem – veselība, daba, jūrmala, ezers un tiesības dzīvot labvēlīgā vidē.
10. A. Štāla iesniegumu, kurā tiek analizēti faktori, kas liek apšaubīt Liepājas vēja parka otrās alternatīvas izveides iespējamību, proti, 17., 20., 22. un 23.vēja ģeneratoru un ar tiem saistīto komunikāciju izvietojums negatīvi ietekmēs kultūrvēsturisku vietu, jo objekti skars vai atradīsies ļoti tuvu Otrajā Pasaules karā nošauto upuru masu apbedījumu vietām. Iesnieguma autors uzsver, ka ir būtiska atšķirība starp būvniecības laikā uzietiem apbedījumiem un būvniecības plānošanu teritorijā, par kuru ir informācija (dokumenti, kartes, aculiecinieku atmiņas), ka tajā ir masu apbedījumi. A. Štāls uzskata, ka Memoriāla ainavu visvairāk ietekmēs 17. un 15.ģenerators, kā arī redzeslaukā būs arī citi apkārt esošie ģeneratori, un nepiekrīt ziņojuma autoru viedoklim, ka Memoriāla apmeklētāji skatās tikai uz rietumiem - ar jūru fonā. Iesniegumā norādīts, ka pārdesmit metrus no Memoriāla – tuvāk jūrai, priežu audzē – ir padomju laikā uzstādīts obelisks, un iespējamā ietekme uz to ziņojumā vispār nav vērtēta. A. Štāls uzskata, ka patlaban ainava papildina pieminekļos ietvertos vēstījumus un ģeneratoru uztādīšana sagandēs šo dabas un kultūrvēsturiskās ainavas mijiedarbību. Vienlaikus A. Štāls norāda, ka vēja parku attīstība Latvijā ir nepieciešama.
  11. Dabas aizsardzības pārvaldes atsauksmi par izvērtējamo ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, kurā norādīts, ka vairākus vēja ģeneratorus paredzēts izvietot tiešā dabas lieguma “Tosmare” tuvumā, līdz ar to no dabas aizsardzības viedokļa būtiski ir izvērtēt tiešās un netiešās ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, sugām un biotopiem tajā, īpašu uzmanību pievēršot vēja ģeneratoru Nr.1., 2., 3., 5., 6., 7., 9., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 21., 24. un 25. radītā mirgošanas efekta un noēnojuma novērtējumam, kas var radīt būtisku ietekmi uz dabas liegumā esošajām dabas vērtībām.
  12. Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta atsauksmi par izvērtējamo ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, kurā norādīts, ka lietderīgi būtu izvērtēt citas vietas izvēli; ka viens no dabas lieguma “Tosmare” izveides kritērijiem bija tas, ka tā ir nozīmīga sikspārņu barošanās vieta; ka “pudeles kakla” vietām nav iespējami ietekmi mazinoši un kompensējoši pasākumi; ja uzņēmējs nomā zemi no pašvaldības, tad ir iespējams plānoto darbību realizēt arī

- citā piemērotākā vietā. Atsauksmē norādīts, ka nepieciešams izvērtēt vēja ģeneratoru radītās vibrācijas ietekmi uz potenciālajiem krasta erozijas procesiem.
13. Trident Trust Group līdzpriekšsēdētāja S.Haasa viedokli saistībā ar vēja parka izveidi Liepājā. Vēstulē norādīts, ka kopš 1998.gada S.Haas aktīvi piedalās Liepājas Ebreju kopienas darbībā, atbalstot dažādus vēsturiskus projektus un sevišķi Šķēdes Memoriālu. S.Haasa interese par Liepāju ir saistīta arī ar to, ka viņa tēvs ir audzis Liepājā un 1928.gadā emigrējis. S.Haas norāda, ka šis Memoriāls ir svarīgs un nozīmīgs atgādinājums par cilvēku masu iznīcināšanu un vieta, kur pieminēt ebreju un citu tautību un ticības bojāgājušos, un kara upuru piemiņas vieta. Vēstulē norādīts, ka līdzekļus Memoriāla izveidei ziedoja daudzu valstu pārstāvji un valdības. Kopš izveides Memoriālu ir apmeklējuši tūkstošiem cilvēku un tas ir pazīstams pasaulē. Daudz laika, pūļu un naudas līdzekļu ir ieguldīts, lai nodrošinātu Šķēdes Memoriāla iekļaušanos vidē un tas būtu atpazīstams gan kā vēstures, gan arhitektūras piemineklis. Vēstules autors pauž lielas bažas un stingri iebilst saistībā ar plānoto vēja staciju blakus memoriālam, kura izveides ierosinātais viņš ir bijis. S.Haas uzsver, ka, lai gan vēja ģeneratori tiek uzskatīti par progresīviem elektroenerģijas ražošanas līdzekļiem, to izvietošana Šķēdē ir neētiska un vietas statusu un nozīmīgumu degradējoša. Vēsturiski ir protokolēts, ka aptuveni 10000 cilvēku tika nogalināti Šķēdes teritorijā, un vēstules autors uzskata, ka visas nogalināto masu apglabāšanas vietas vēl nav noteiktas un ka tās varētu būt gar jūru aptuveni 7 km garā joslā. Vēstules autors uzskata, ka, būvējot vēja ģeneratorus, notiks iejaukšanās un radīti traucējumi Memoriāla teritorijā, kurā var tikt uzieti apglabāto kauli, tādējādi izraisot bēdas un ciešanas. Šķēdes smilšainajās kāpās nezināmos kapos apglabāto pēcnācējiem, kā arī vēstules autors norāda, ka, pievēršot pasaules uzmanību vēja ģeneratoru būvniecībai Šķēdē, tas izraisīs negatīvu publicitāti. S.Haas uzskata, ka jebkādas turpmākās darbības saistībā ar plānoto vēja parku vajadzētu risināt rīkojot daudz plašākas diskusijas un konsultācijas par iespējamo ietekmi uz Šķēdes Memoriāla atrašanās vietu un piekrasti uz ziemeļiem no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm.
14. Jewish Survivors of Latvia, INC. prezidenta un viceprezidenta parakstītu vēstuli, kurā vērsta uzmanība uz to, ka vēja ģeneratoru uzstādīšana Šķēdē tiek plānota vietā, kur Otrā Pasaules kara laikā tika noslepkavoti tūkstošiem ebreju un citu tautību cilvēku. Tā kā to mirstīgās atliekas joprojām tiek atrastas, vieta ir svēta un tajā mierā var dusēt noslepkavotie. Apgānot šādas vietas, tiek pārkāpti starptautiski humānisma likumi, kā arī Latvijas un ASV 2002.gada 7.oktobra parakstītā vienošanās, saskaņā ar kuru Latvija uzņemas saistības aizsargāt un saglabāt kapsētas, pieminekļus un vēsturiskas celtnes, kuras ir svarīgi saglabāt Latvijā dzimušajiem ASV pilsoņiem. Vēstulē ir norādītas ASV un Latvijas amatpersonas, kuras parakstīja šo vienošanos. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Jewish Survivors of Latvia, INC stingri paliek pie tā, ka lielākajā daļā Šķēdes teritorijas vēja parka projekta izstrāde nekavējoties tiktu izbeigta.

Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izpildes analīze un prasības noslēguma ziņojuma sagatavošanai

Vides pārraudzības valsts birojs, pieaicinot ārštata ekspertus, kā arī ņemot vērā institūciju un sabiedrības komentārus un priekšlikumus, izvērtēja SIA "Eiroprojekts" sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu. Darba ziņojumā iekļautā informācija kopumā atbilst Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 28.augustā

izsniegtās Programmas prasībām, tomēr vairākas nodaļas ziņojumā nepieciešams precizēt un būtiski papildināt. Sākotnēji SIA "Rapsoil" plānoja izbūvēt 22 vēja elektrostacijas, tad koriģēja sākotnējo iecerī, atsakoties no 5 vēja elektrostaciju būvniecības dabas lieguma "Tosmāre" teritorijā. Tādējādi, realizējot projektu, SIA "Rapsoil" plānoja izbūvēt ārpus dabas lieguma teritorijas 17 vēja elektrostacijas ar kopējo jaudu 34 MW, savukārt darba ziņojumā tiek izvērtēta iespēja izbūvēt 20 vēja elektrostacijas ar kopējo jaudu 46 MW. Ņemot vērā Latvijas Ornitoloģijas biedrības, Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta, Liepājas pilsētas Būvvaldes un sabiedrības viedokļus, kā arī Latvijas saistības kultūrvēsturiskās vides saglabāšanā un ētiskos apsvērumus, Vides pārraudzības valsts birojs, vadoties no labas pārvaldības principiem, aicina SIA "Rapsoil" izvērtēt piedāvātos konkrētos risinājumus un ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras turpināšanas lietderību piedāvātajiem risinājumiem, it sevišķi pievēršot uzmanību visvairāk iebildumus izraisījušajiem aspektiem. Ja tiek turpināta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra konkrētajiem patlaban ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā piedāvātajiem risinājumiem, tad, sagatavojot vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu, nepieciešams precizēt un papildināt:

1. Saskaņā ar Valsts valodas likumā noteikto visa ziņojumā iekļautā informācija (arī pielikumi) jā sagatavo valsts valodā.
2. Ziņojuma "Ievadā" jāsniedz skaidrojums par izmaiņām iepriekš plānotajā darbībā, proti, darbība tika pieteikta un ietekmes uz vidi novērtējuma programma izdota 17 vēja elektrostaciju parka ierīkošanai ar kopējo jaudu 34 MW. Savukārt vērtējumos par darba ziņojumu pausti dažādi viedokļi saistībā ar vairāku vēja elektrostaciju izvietojuma pieļaujamību.
3. Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par ziņojumā vairākkārt minēto vēja elektrostaciju Nr.0, veikto monitoringu un tā rezultātiem.
4. Jānovērš pretrunīgā informācija, ka paredzētajai darbībai nav nelabvēlīgu meteoroloģisko apstākļu (skat.10.lpp.) un 51.lpp. minēto aplēdējumu uz spārniem, kā arī jāpamato apgalvojums par ģeneratoru apstāšanos, aplēdējot spārniem, noslēguma ziņojumā sniedzot atbilstošu informāciju vēja elektrostacijas darbības un iekārtu aprakstā.
5. Noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par zemesgabaliem, kuros paredzēta vēja ģeneratoru uzstādīšana, kā arī noslēguma ziņojums jāpapildina ar shēmu, kurā uzskatāmi iezīmēti šie zemesgabali un torņu izvietojums konkrētajās teritorijās, kā arī uzskatāmi iezīmējot torņiem tuvākās dzīvojamās mājas, apdzīvotās teritorijas, Liepājas pilsētas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu teritoriju un iekārtu izvietojumu, Otrajā Pasaules karā nogalināto Liepājas ebreju memoriāla un kara upuru piemiņas vietu, dabas lieguma "Tosmare" robežu un rekultivētās Šķēdes atkritumu izgāztuves teritoriju (Programmas 3.3., 3.10., 4.1.punkti), norādot un nepieciešamības gadījumā precizējot attālumus līdz tiem.
6. Jāprecizē Liepājas pilsētas būvvaldes vēstulē sniegtā informācija par to, ka 2.alternatīvā uzstādāmo vēja ģeneratoru Nr.4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 21. un 24. piedāvātās atrašanās vietas ir ārpus iznomātās teritorijas, un nepieciešamības gadījumā jāveic korekcijas noslēguma ziņojumā.

7. Atbilstoši Programmas 3.5.punktam noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par plānoto vēja ģeneratoru aizsargjoslās esošajiem objektiem un aprobežojumiem tajā.

8. Ņemot vērā darba ziņojumā norādīto, ka pirms ģeneratoru uzstādīšanas mežā jāizcērt apaļš apkopes laukums 80 m rādiusā un tehnikas pievedceļiem nepieciešamā teritorija (skat. 10.lpp.), noslēguma ziņojumā jāprecizē transformējamās zemes platības atbilstoši piedāvātajiem vēja elektrostacijas izveides variantiem (arī kabeļiem un apakšstacijai), kā arī noslēguma ziņojumā jākonkretizē iespējamie teritorijas rekultivācijas risinājumi (Programmas 3.4., 3.7., 5.1.punkts) pēc objekta izbūves, līdz ar to precizējot arī plānoto ietekmju aprakstu un izvērtējumu.

9. Ņemot vērā darba ziņojuma 46.lpp. norādīto, ka iespējams būs nepieciešams pārvietot kādas esošās pazemes konstrukcijas, noslēguma ziņojumā jāsniedz Programmas 4.2.punktam atbilstoša informācija.

10. Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par applūstošajām teritorijām (Programmas 4.3.punkts), jākonkretizē informācija par paredzētās darbības vietai tuvākajām ūdens ņemšanas vietām un pazemes ūdens atradnēm, to aizsargjoslām (Programmas 4.4.punkts). Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par ģeneratoru pamatnes izbūvi un ar to saistīto iespējamo ietekmi, tai skaitā uz tuvākajām ūdens ņemšanas vietām, arī Liepājas pilsētas ūdensapgādei izmantojamo horizontu ūdeņu kvalitāti, informāciju atbilstoši vizualizējot ģeoloģiskajos griezumos, ja šāda ietekme tiek identificēta (Programmas punkts 5.13.).

11. Jāprecizē Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes sniegtā informācija par krasta procesu dinamiku un krasta līnijas izmaiņu un nepieciešamības gadījumā jāveic korekcijas noslēguma ziņojumā.

12. Jākonkretizē ziņojuma 20.lpp.norādītais par objektiem Viestura ielā, kas var tikt uzskatīti par potenciāliem grunts un gruntsūdeņu piesārņojuma avotiem, kā arī to, kuri plānotie vēja ģeneratori skar šīs teritorijas.

13. Apkārtnes dabas vērtību raksturojumā jāsniedz informācija, kad un kāda teritorija dabā tika apsekota (noteikt tās robežas); jāprecizē, vai sniegtais raksturojums ietver arī jaunveidojamo ceļu, montāžas laukumu, kabeļu un apakšstacijas šķērsojamo un skarto teritoriju raksturojumu (Programmas 4.6.punkts); jānovērš pretrunīgā informācija vēja ģeneratoru izvietošanai paredzētās teritorijas raksturojumā (skat. 20.lpp. "...saimnieciskā darbība nav notikusi vispār vai notikusi nelielos apmēros..." un 23.lpp. "...teritoriju ir ietekmējusi cilvēku darbība..."); savukārt secinājumi par iespējamās ietekmes būtiskumu uz īpaši

aizsargājamām sugām un biotopiem jāpamato ar konkrētiem datiem, proti, jānovērtē atbilstoši Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumos Nr.213 "Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu" noteiktajam (Programmas 5.9.punkts), ņemot vērā arī ar būvniecības darbu veikšanu saistītās ietekmes.

14. Lai novērtētu iespējamo ietekmi uz dabas liegumu "Tosmare", noslēguma ziņojums jāpapildina ar informāciju par apēnojuma (torņu un rotoru) skartajām platībām, īpaši aizsargājamo biotopu un sugu izplatību tajās un ietekmes būtiskuma izvērtējumu (Programmas 5.10.punkts).

15. Ziņojuma nodaļās "Apkārtnes ainaviskais un kultūrvēsturiskais nozīmīgums" un "Ietekme uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem" sniegtā informācija jāanalizē saistībā ar Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumu (2007. gads) un citiem dokumentiem par piekrastes ainavu vērtējumu, kā arī jāizvērtē paredzētās darbības ietekme uz turpmāko attīstību aplūkojamajā teritorijā, jo tajā plānota Liepājas pilsētas kūrortzona un galvenās zaļās teritorijas.

16. Noslēguma ziņojumā jāizvērtē G. Silakaktiņa, E.Andersa, V.Bāna, A. Štāla, S.Haasa, Jewish Survivors of Latvia, INC, un Šķēdes iedzīvotāju vēstulēs sniegtā informācija par teritorijas kultūrvēsturisko nozīmīgumu un masu kapu vietām, precizējot informāciju arī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā un atbilstoši izvērtējot plānotās būvniecības risinājumus šajā kontekstā.

17. Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par būvmateriālu transportēšanas risinājumiem, paredzētajiem ceļiem, to tehnisko stāvokli, kā arī atbilstību plānotajām slodzēm un specifiskajām tehniskajām prasībām; nepieciešamajiem pievedceļiem un to izveides ietekmi uz vidi; noņemtās grunts pārvietošanu un uzglabāšanu; izmantotās teritorijas sakopšanas pasākumiem un novērtējumu kontekstā ar piegulošo teritoriju dabas vērtībām (Programmas 5.1.punkts).

18. Noslēguma ziņojumā trokšņa līmeņa izmaiņu novērtējums jāveic atbilstoši 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" noteiktajam, pielietojot šo noteikumu 1.pielikumā noteiktās novērtēšanas metodes.

19. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj vibrācijas līmeņa novērtējums atbilstoši spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajam (Programmas 5.4.punkts) un pamatojoties uz to jāizvērtē tās nozīmīgums.

20. Ņemot vērā Programmas 5.5.punktu un Latvijas vēja enerģijas asociācijas interneta mājaslapā pieejamo informāciju par vējfermu vietas izvēles kritērijiem un projektēšanu, kurā norādīts, ka datorprogrammas ļauj atrast vējfermas vizuālā iespaida zonu, proti, redzamības zonu, prognozēt trokšņa izplatību un ēnu flikeru, tad, ņemot vērā arī sabiedriskās apspriedes rezultātus, noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par pieņēmumiem un izmantotajām metodēm mirgošanas efekta un apēnojuma novērtējumā, kā arī iegūtajiem ēnas dienas gājumiem, atbilstoši precizējot ietekmju būtiskuma novērtējuma argumentāciju.

21. Sagatavojot noslēguma ziņojumu, jāizanalizē A.Mežvida sniegtā informācija, un nepieciešamības gadījumā noslēguma ziņojums jāpapildina ar informāciju par vēja generatoru mazgāšanu, atbilstošajās ziņojuma nodaļās sniedzot informāciju par mazgāšanas biežumu, izmantojamajām ķīmiskajām vielām un to iespējamo ietekmi uz vidi (Programmas 5.13.punkts).

22. Noslēguma ziņojums jāpapildina ar paredzētās darbības iespējamo limitējošo faktoru analīzi, tai skaitā kultūrvēsturiskā un Latvijas starptautisko saistību aspektā, un izvērtējot darbības pieļaujamību arī saskaņā ar Aizsargjoslu likumā (Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla) un Sugu un biotopu aizsardzības likumā noteikto, jo ziņojumā sniegta informācija, ka paredzētajai darbībai nav pasākumu ietekmes mazināšanai uz putnu un sikspārņu migrāciju, ka pētāmā teritorija pēc visiem sikspārņus ietekmējošiem parametriem atbilst augsta riska teritorijai, ka vēja ģeneratoru parka izveide augsta riska teritorijā būtu pretrunā ar visām migrējošo sugu aizsardzības prasībām (Programmas 5.14.punkts).

23. Noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, iespējamajiem vides riskiem; ietekmes samazinošo vai kompensējošo pasākumu nepieciešamību. Iespējamo avārijas situāciju analīzi un rīcībām to nepieļaušanai (Programmas 5.15.punkts).

24. Ziņojumā vairākkārt ir atsauces uz Grobiņas vēja elektrostaciju parku, taču netiek sniegta konkrēta informācija saistībā ar tās darbību, proti, vai ir saņemtas iedzīvotāju sūdzības par veselības traucējumiem, TV un radio iekārtu darbību. Noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par vēja elektrostācijas radīto zemas frekvences (infraskaņas) rašanās iespējamību, būtiskumu un iespējamo ietekmi uz cilvēku veselību (Programmas 5.18.punkts) un iespējamo ietekmi uz TV un radio iekārtu darbību (Programmas 5.19.punkts).

25. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj informācija par vēja elektrostaciju parka darbības riska analīzi (Programmas 5.21.punkts).

26. Ņemot vērā visas iepriekšējās prasības, nepieciešamības gadījumā jāpapildina arī citas ziņojuma nodaļas, kā arī noslēguma ziņojumā jāsniedz paredzētās darbības ieguvuma nozīmīguma izvērtējums, ņemot vērā sabiedrības intereses, arī sociālās vai ekonomiskās intereses, kā arī darbības īstenošanas rezultātā dabai radīto zaudējumu izvērtējums (Programmas 10.punkts).

27. Sagatavojot noslēguma ziņojumu, jānodrošina šajā atzinumā minēto prasību izpilde un jāpapildina to, rūpīgi jāizvērtē ekspertu atzinumi, institūciju un sabiedrības atsauksmes un tajās iekļauto informāciju un priekšlikumus, iestrādājot nepieciešamos papildinājumus noslēguma ziņojumā.

28. Attiecīgajās noslēguma ziņojuma nodaļās jāsniedz iespējami precīzas atbildes uz sabiedrību interesējošiem jautājumiem saistībā ar ietekmi uz vidi un plānotās darbības risinājumiem.

Sagatavojot noslēguma ziņojumu, jānodrošina šajā Vides pārraudzības valsts biroja atzinumā minēto prasību izpilde. Vēlams noslēguma ziņojumam pievienot šā atzinuma prasību, ekspertu, institūciju un sabiedrības priekšlikumu izpildes uzskatāmu pārskatu. Noslēguma ziņojumam jāpievieno darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas rezultātu apkopojumu un novērtējumu, kā arī jānorāda, kādas izmaiņas noslēguma ziņojumā ir veiktas sabiedriskās apspriešanas un sabiedrības ieteikumu rezultātā.

Noslēguma ziņojuma trīs eksemplāri jāiesniedz izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojam, kā arī pa vienam eksemplāram Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajā vides pārvaldē, Dabas aizsardzības pārvaldē un Liepājas pilsētas domē. Līdz ar noslēguma ziņojuma iesniegšanu Vides pārraudzības valsts birojam (arī elektroniskā formā) darbības ierosinātajam noslēguma ziņojums jāievieto savā interneta mājas lapā. Atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.87 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" prasībām trīs dienu laikā pēc noslēguma ziņojuma iesniegšanas Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajai vides pārvaldei un Liepājas domei darbības ierosinātajam jāpublicē vismaz vienā pašvaldības vietējā laikrakstā informācija par sagatavoto noslēguma ziņojumu un vietu, kur ar to var iepazīties, interneta mājas lapas adresi, kurā pieejams noslēguma ziņojums, kā arī par to, ka ikviena persona 20 dienas pēc ziņojuma publicēšanas var iesniegt Vides pārraudzības valsts birojam rakstiskus komentārus par noslēguma ziņojumu.

Biroja direktors

A. Lukšēvics